

Historie: John Smith, Thomas Helwys a první baptistický sbor v Anglii 6

Čtení na pokračování

Historie

6.

**John Smith, Thomas Helwys
a první baptistický sbor v Anglii**

Historie

John Smith, Thomas Helwys a první baptistický sbor v Anglii 6

Čtení na pokračování z knihy

JOHN SMITH, THOMAS HELWYS, A PRVNÍ BAPTISTICKÝ SBOR V ANGLII.

JOHN SMITH SE-BAPTISTA
THOMAS HELWYS

A
PRVNÍ BAPTISTICKÝ SBOR V ANGLII

S NOVÝM SVĚTLEM NA CÍRKEV OTCŮ POUTNÍKŮ

WALTER H. BURGESS, B.A.

LONDÝN
JAMES CLARKE & CO., 13 & 14 FLEET STREET
1911.

KAPITOLA VI

JOHN SMITH V AMSTERDAMU - PRINCIPY A VYVOZENÍ TÝKAJÍCÍ SE VIDITELNÉ CÍRKVE

Po příchodu do Amsterdamu měl Smith příležitost k rozhovorům se svým starým přítelem Francisem Johnsonem a s Henrym Ainsworthem, „učitelem“, a s dalšími vedoucími členy exilové anglikánské církve.

Smith toto nazývá „starobylou církví“. Zatímco on a jeho společnost vstoupili do přátelského styku s Johnsonovým sborem, zachovali si své odlišné uspořádání a nikdy nebyli pohlceni starší společností.

Totéž lze říci o scroobyském sboru pod pastýřskou péčí Johna Robinsona.

Mezi těmito různými skupinami už existovaly rozdíly v důrazu. Řemeslníci z Londýna, kteří tvořili velký podíl Johnsonovy společnosti, byli jiného ražení než vnitrozemští muži ze Severních Midlands, kteří se zabývali hlavně hospodářstvím.

Důvěrná osobní znalost jeden druhého a utrpení, jež společně snášeli, nemluvě o poutech příbuzenství a náklonnosti, svazovaly sbory z Gainsboroughu a Scrooby v cosi na způsob náboženských klanů.

Avšak při jejich prvním příchodu existovalo mezi nimi a sborem pod Johnsonem vzájemné společenství. To nevydrželo mnoho měsíců.

Bradford si po letech připomněl výrok, který Smith v této době pronesl a jenž ukazuje, že si byl dobře vědom odpovědnosti i nebezpečí svobody. „Vpravdě,“ řekl, „my, když jsme nyní přišli na místo svobody, jsme ve velikém nebezpečí, pokud nedáme dobrý pozor na své cesty; neboť jsme jako lidé postavení na led, a proto se můžeme snadno sklouznout a upadnout.“¹

Myslím, že muselo být v průběhu několika týdnů po jeho příchodu, když dal do tisku malou knížku se záměrem dohlédnout na cesty svého sboru a jeho členů. Je možné, že byla sepsána ještě předtím, než opustil Anglii. Nenese žádný tirážní údaj. Její titul zní takto: „Principy a vyvození týkající se viditelné církve“, s citací čtyř veršů Písma, mezi nimiž je příznačně Jób 19. 19: „Všichni moji tajní přátelé se mnou opovrhli a ti, které jsem miloval, se obrátili proti mně“, následované datem „1607“.

Toto dílko je složeno se studovanou stručností. Je téměř celé praktické a pozitivní: vykládá pravidla pro utváření, uspořádání a řízení církve podle zásad naznačených v Novém zákoně a vyvození, jež lze oprávněně odvodit ze záznamů o jednání apoštolů, které jsou tam podány. Předmluvné oslovení poskytuje příznivý příklad úderného stylu, který měl Smith k dispozici.

„AUTOR ČTENÁŘI“

Hle, jemný čtenáři, krátký popis Nového zákona, který byl kdysi ustanoven krví Kristovou poté, co Starý zákon krví jeho kříže byl zrušen.

Pamatuj, že se vždy klade rozdíl mezi smlouvou milosti a způsobem její správy, který je dvojí: forma správy smlouvy před smrtí Kristovou, která se nazývá Starý zákon, a forma správy smlouvy po smrti Kristově, která se nazývá Nový zákon neboli království nebeské.

V této malé stati jsou popsány Kristovy řády pro správu smlouvy po jeho smrti. Čti, zvažuj, porovnej pravdu zde vyjádřenou s uspořádáním, službou a vládou shromáždění v zemi, a podle toho vynes rozsudek.

Sud' spravedlivý soud a nechť tomu odpovídající praxe následuje. Neboj se tváře člověka, nemiluj svět, nedej se oklamat podobou andělů světla. Odhoď veškerou předsudečnost proti pravdě.

Pamatuj, že antikristovství je tajemství nepravosti a že začalo působit záhy už za života apoštolů, a tak rostlo po malých krůčcích k této síle a povýšení, z nichž bude po stupních upadat, až dokud nebude člověk hříchu zničen, jehož Pán stráví jasem svého příchodu; neboť Bůh, který odsuzuje babylónskou nevěstku, je mocný Pán. Sbohem.

V tomto díle je „viditelná církev“ definována jako „viditelné společenství svatých“, z nichž všichni „mají být pokládáni za věrné a vyvolené... dokud oni sami tvrdošijností v hříchu a odpadnutím neprokáží opak“.²

„Viditelné společenství svatých“ je „ze dvou, tří nebo více svatých, kteří jsou spojeni smlouvou s Bohem a mezi sebou, svobodně užívat všech svatých věcí Božích podle Slova k vzájemnému vzdělání a k Boží slávě“.³

Toto je „jediné náboženské společenství, které Bůh pro lidi na zemi ustanovil“; všechna ostatní, jako „opatství, kláštery, ženské kláštery, katedrály, kolegiální kostely, farnosti“, jsou nezákonná.⁴ „Pravá viditelná církev má moc přijímat: (1) členy do společenství; (2) úředníky do úřadu.“

POZNÁMKY:

1. Young's Chronicles of the Pilgrims, s. 450.
2. str. 7.
3. str. 8.
4. str. 9.

Již zde Smith opustil představu, že vstup do církve je skrze křest v dětství. „Cesta anebo dveře“, jimiž vstupují jak členové, tak úředníci, je „Kristus“, totiž cesta vyučovaná Kristem v jeho Slově.

Cestou přijímání členů je víra dosvědčená poslušností. Víra je poznání nauky o spáse skrze Krista. Poslušnost je zbožný, spravedlivý a střizlivý život. Členové takto přijatí do společenství jsou dvojího druhu: (1) proroci; (2) soukromé osoby.

(1) Proroci „musí být nejprve církví ustanoveni k tomuto výkonu“; mají mluvit „dva nebo tři a ostatní ať soudí...“ Všichni, kdo mají dary, mohou být připuštěni k prorokování.

(2) „Soukromé osoby jsou muži a ženy; soukromí muži přítomní při výkonu prorokování mohou skromně předkládat své pochybnosti, které mají být proroky vyřešeny.“

„K tomuto výkonu prorokování mohou být připuštěni nevěřící anebo ti, kdo jsou vně.“

„Cesta přijímání úředníků do úřadu je: (1) volba; (2) schválení; (3) ordinace;“ která má být vykonána s postem a modlitbou. Osoba, jež má být uvedena do úřadu, musí být nejprve členem té viditelné církve, z níž má své povolání.¹

„Volba je většinou hlasů členů církve v plném společenství. Otázka, zda ženy, služebníci a děti připuštěné k plnému společenství, avšak ještě nezletilé, nemají dávat hlas při volbách, exkomunikacích a jiných veřejných záležitostech církve?“

„Schválení musí následovat po volbě.“²

POZNÁMKY:

1. str. 14.
2. str. 15.

Můžeme si bezpečně představit způsob Smithovy vlastní ordinace z podrobností zde uvedených.

Musela být skrze vkládání rukou. Náležela „celé církvi... avšak kvůli řádu nejvhodnější členové vkládají ruce a vykonávají všechny ostatní náležitosti ordinace za celou církev a ve jménu celé církve.“¹

ÚŘEDNÍCI CÍRKVE

„Úředníci pravé viditelné Církve jsou všichni naprosto popsáni ve slově Božím. Tito úředníci jsou dvojího druhu: (1) biskupové; (2) diakoni.

(1) „Biskupové se také nazývají starší anebo presbyteři.“

„Biskupové neboli starší společně dohromady se nazývají staršovstvo neboli presbyterium.“

„Staršovstvo sestává ze tří druhů osob anebo úředníků, totiž: (a) pastýř; (b) učitel; (c) správce.“

„Všichni starší neboli biskupové musí být způsobilí učit.“

„Pastýř je biskup vynikající ve slovu moudrosti neboli napomínání... nazývá se anděl² církve.“

„Učitel je biskup vynikající ve slovu poznání neboli nauky.“

„Správce je biskup vynikající vlastností moudré správy.“

„Pastýř i učitel mají také moc vysluhovat svátosti.“³

POZNÁMKY:

1. str. 17.

2. Srovnej užití tohoto jména pro nejvyššího úředníka v církvích obecných baptistů – „anděl“ neboli „posel“; také ustálené užívání mezi starými obecnými baptisty až do dnešních dnů výrazu „starší“ k označení jejich pastorů.

3. str. 18.

Tyto tři druhy úředníků, říká Smith, se „zabývají duší a duchovní částí“ člověka. Potom pojednává o pokladnici a jejích úřednících:

(2) „Diakoni jsou úředníci zaměstnaní skutky milosrdenství, vztahujícími se k tělu neboli vnějšímu člověku. Diakoni jsou (1) muži; (2) anebo ženy-diakonky čili vdovy.

(1) „Muži-diakoni shromažďují a rozdělují s prostotou pokladnici církve podle potřeb církve a podle příležitostí svatých.

„Pokladnice církve je stříbro, zlato anebo peněžní hodnota, svobodně darovaná členy viditelné církve pro společné dobro.

„Pokladnice církve je svatá.“

„Nikdo z těch, kdo jsou vně, nesmí vkládat ze svého majetku do pokladnice, aby pokladnice nebyla

poskvrněna.“¹

(2) „Ženy-diakonky čili vdovy jsou ve věku 60 let, způsobilé podle pravidla apoštolů, 1 Tim. v. 9, ulevující tělesným neduhům svatých s ochotou.“²

„Doposud o moci církve přijímat dovnitř; nyní následuje moc církve zachovávat a udržovat uvnitř.“

„Hlavní snažení pastýře musí být učinit církev horlivou, svatou a poslušnou.“

„Hlavní péče učitele musí být chránit církev před nevědomostí a omylem.“

„Hlavní úřad správců spočívá v zachování pokoje a řádu v církvi:

Hlavní péče diaconů musí být, aby svatým nechyběly tělesné potřeby a aby bylo náležitě postaráno o svaté věci a osoby... a to s prostotou.“

POZNÁMKY:

1. Odkazované texty jsou 2 Kor. 8, 4; Joz. 6. 17-19.
2. str. 20.

„Hlavní úřad vdov je navštěvovat a ulevovat vdovám, sirotkům, nemocným, chromým, slepým, bezmocným, ženám v pozeňnaném stavu a churavým členům církve.

Péče staršovstva musí být uspořádat, řídit a moderovat veřejné úkony církve.

Hlavní péče proroků musí být rozřešovat pochybnosti, neshody a temná místa a podávat pravé výklady, překlady a smiřování Písma.

Úřadem pastýře a učitele při výkonu prorokování je moderovat a rozhodovat všechny věci ze Slova.

Péčí celé církve společně musí být zachovat svou moc, kterou jí dal Kristus, a netrpět mezi sebou žádný zjevný známý hřích ani žádnou tyranii nebo uzurpaci nad nimi.“¹

Tolik tedy o přijímání a udržování členů. A co jejich vylučování? Má církev moc odstranit své úředníky? Ano, ze dvou důvodů: „odpadnutí nebo nezpůsobilost... odpadnutí je, když úředníci upadnou do zjevného modlářství, ateismu, hereze nebo jiných hříchů stejné váhy jako hříchy první nebo druhé desky [Zákona]. Úředník po pokání... může být ponechán jako člen církve, ale ne jako úředník.“²

„Otázka, zda úředník smí odmítnout úřad, který je mu uložen zákonným povoláním?

POZNÁMKY

S. 24.

S. 21.

„Otázka, zda církev smí dopustit, aby její úředníci byli překládáni z ní do jiných církví na základě nějakého nebo z jakéhokoli důvodu, ano, i kdyby bylo přiznáno, že má členy stejně způsobilé pro

úřady, jako jsou její úředníci nyní; ano, i kdyby byl život úředníka v nebezpečí?“¹

„Příčina vyloučení členů ze společenství je jen jedna, totiž hřích, v němž tvrdošijně setrvávají bez pokání a vyznání po řádném usvědčení.“

S tímto moudrým varováním však: „Není-li věc zřejmá, nýbrž pochybná a sporná, společenství se má přece jen zachovat pokojně, navzdory rozdílnosti úsudku, dokud nebude objevena pravda.“ Tím by se připustila zdravá rozmanitost mínění v mnoha věcech. Byly ještě další věci, které jim měly být oznámeny.

„Ten, kdo je exkomunikován, nemá být považován za nepřítele, nýbrž má být napomínán jako bratr.“²

„Každá viditelná církev má stejnou moc jako všechny jiné viditelné církve.“³

To je rané tvrzení „nezávislé“ teorie církevního řádu. Na konci je tvrzení, které souvisí s otázkou spojení církve a státu.

„Zřizování viditelných církví náleží knížatům i soukromým osobám.“

„Knížata je musí zřizovat ve svých panstvích a přikázat všem svým poddaným, aby do nich vstoupili, jsouce k tomu nejprve připraveni a způsobilí.“

Pravý princip náboženské svobody ještě Smithovu myslí nevyšel.

Všechna tato tvrzení jsou podepřena bohatými odkazy na místa Písma a toto dílo nám dává jasný obraz toho, jak byla církev Johna Smithe shromážděna, uspořádána a spravována. Kniha končí následující poznámkou:

POZNÁMKY:

1. str. 25.
2. str. 28.
3. str. 29.

„Autor prosí laskavého čtenáře, aby si nad obsahem tohoto nynějšího pojednání nezaložil na kverulování ani se s ním nepřel, ani aby jeho osobu tajně nehaněl či neočerňoval, nýbrž aby psaním odhalil jeho omyly; autor si přeje, aby mu byly zjeveny, pamatuje, že tím vykoná dílo lásky. Neboť ten, kdo obrátí hříšníka od bloudění jeho cesty, zachrání duši od smrti a přikryje množství hříchů. – Jakub v. 20.“

Přílišný důraz na prorokování, kladení a řešení pochybností, vyučování a napomínání – na rozdíl od úkonů čisté oddanosti a uctívání – ukazuje na slabinu v zde popsaném církevním řádu, která brzy měla vést k odhalení závažných rozdílů názorů.

Přesto má tato malá práce význam, protože ukazuje vysoké místo, které Smith přisuzoval jednotlivé církvi, a protože potvrzuje zásadu nezávislosti.

Předložila v uspořádané podobě způsob zakládání a řízení církví, který se pozornému čtenáři Nového zákona jevil jako způsob, jenž následovali apoštolové.

Zabývala se tématem velmi naléhavým v náboženských kruzích oné doby, které silně doléhalo na

mysl mnoha zbožných Angličanů. Nezůstala bez vlivu při utváření formy a řádu těch anglikánských sborů, které byly později organizovány mimo protestantskou reformovanou Anglikánskou Církev, jak byla zákonem ustanovena, jak zde, tak i v Americe.

Štěpán Křivánek

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)